

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/226/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117242559
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Adela Unčovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:6117242559.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Adely Unčovskej a členov senátu JUDr. Mariany Harvancovej a Mgr. Niny Dubovskej, v právnej veci žalobkyne: N. S., H.. XX.XX.XXXX, C. K. XXXX/X, C., zastúpenej: JUDr. Eva Priehodová, advokátka, so sídlom Zvolenská cesta 14, Banská Bystrica proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, Bratislava o zaplatenie 968 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 11.5.2018, č.k. 39Csp/37/2018-87, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žalobkyni sa proti žalovanému priznáva nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 968 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 968 eur od 9.2.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil § 39, § 53 ods. 1, 2, 6, 10, § 100, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1, § 517, § 658 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 1, 2, § 2 písm. a), b), d), g), h), i), j), l), § 2 písm. g), § 9 ods. 1, ods. 2 písm. a), j), k), ods. 6, 7, § 11 ods. 1 písm. a), b), d), ods. 4, § 19 ods. 1, 2, 3 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Mal preukázané, že žalobkyňa ako spotrebiteľ uzatvorila dňa 23.12.2014 so žalovaným ako veriteľom zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalovanej úver vo výške 1 000 eur a žalobkyňa sa zaviazala poskytnuté finančné prostriedky vrátiť a zaplatiť odplatu a úrok vo výške 968 eur, t.j. zaplatiť celkovú čiastku 1 968 eur, pričom odplata bola v zmluve uvedená vo výške 300 eur, čo predstavuje RPMN vo výške 30%, úrok vo výške 66,8% ročne z poskytnutého úveru, výška priemernej hodnoty RPMN ku dňu podpisu zmluvy bola 15,89%. Ďalej mal preukázané, že žalobkyňa uhradila žalovanému 1 968 eur v 12 mesačných splátkach a posledná splátka bola uhradená dňa 18.12.2015. Konštatoval, že žalovaný nepreukázal, že zmluvné podmienky o zmene splácania úveru a výšky RPMN boli so žalobkyňou individuálne dojednané. Predmetom žaloby pritom bol nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia na základe určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, z toho dôvodu súd prvej inštancie podrobil zmluvu o spotrebiteľskom úvere súdnej kontrole podľa generálnej klauzuly § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že úroková sadzba uvedená v zmluve vo výške 66,80% prekračuje priemernú úrokovú sadzbu viac ako sedemnásobne, je teda nepochybne v rozpore s dobrými mravmi, preto uvedené dojednanie posúdil ako neplatné, čoho dôsledkom je, že úver sa považuje za bezúročný a bezpoplatkový. Vo vzťahu k RPMN konštatoval, že táto bola vypočítaná v rozpore s § 2 písm. i) v spojení s § 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch, t.j. výpočet RPMN je nesprávny v neprospech

spotrebiteľa a zavádzajúci (súd výpočtom dospel k výške RPMN 304,09%, čo je desaťnásobne vyššie ako uvedená v zmluve), preto sa má za to, že v zmluve RPMN ani uvedená nebola. V súvislosti s nekalou obchodnou praktikou žalovaného pri poskytovaní informácií o spotrebiteľskom úvere a výške RPMN poukázal na rozhodnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska č. O.-XXX/XXXX zo dňa 7.6.2016, ktorým potvrdila prvostupňové rozhodnutie Národnej banky Slovenska č. X.-XXXXX/XXXX-X zo dňa 23.11.2015, a ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa používania nekalej obchodnej praktiky spočívajúcej v tom, že spotrebiteľom je súčasne alebo v bezprostrednej časovej následnosti uzatváraná zmluva o spotrebiteľskom úvere splatnom jednorázovo a dohoda o splátkach toho istého úveru. Na základe uvedeného vyvodil, že z dôvodu neprijateľných zmluvných podmienok (neplatných) v časti neprimeranej výšky ročnej úrokovej sadzby a nesprávneho výpočtu RPMN v neprospech spotrebiteľa nastupuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, t.j. žalovanému patrí zo zmluvného záväzku len reálne poskytnutá istina spotrebiteľského úveru v sume 1 000 eur. Keďže žalobkyňa uhradila v splátkach sumu 1 968 eur, na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie bez právneho dôvodu v celkovej výške 968 eur, ktoré prijímal počnúc splátkou uhradenou 17.7.2015 do poslednej splátky uhradenej 18.12.2015. Vo vzťahu k námietke premlčania vznesenej žalovaným ustálil, že žalobkyňa sa o porušení povinnosti žalovaného dozvedela až v rámci konzultácie u spoločnosti nebud'ľzník, s.r.o. na základe plnej moci udelenej dňa 16.12.2016. Subjektívna premlčacia doba tak začala plynúť dňom, keď sa skutočne dozvedela okolnosti, z ktorých možno bezdôvodné obohatenie vyvodit', t.j. dňa 16.12.2016 a uplynula dňa 16.12.2018 a objektívna premlčacia doba začala plynúť odo dňa, keď žalovaný prvýkrát prijal plnenie prevyšujúce reálne poskytnutý úver 1 000 eur, t.j. od úhrady siedmej splátky dňa 17.7.2015, ktorá by uplynula dňa 17.7.2018 - 18.12.2015. Na základe uvedeného námietku premlčania vznesenú žalovaným vyhodnotil ako nedôvodnú. Žalobkyni tak priznal nárok vo výške 968 eur spolu s úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni, keď bol žalovaný vyzvaný na plnenie, t.j. od 9.2.2017 do zaplatenia. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a plne úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) C.s.p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zastával názor, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon, keďže žalobkyňa plnila na základe platnej zmluvy, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy nikdy neodpadol a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Mal za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek nárok na jeho vydanie podlieha zákonnej objektívnej a subjektívnej premlčacej lehote. Poukázal na to, že nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v rozsahu 640 eur dňa 19.10.2017, nakoľko posledná splátka premlčaná v subjektívnej premlčacej lehote bola uhradená dňa 19.10.2015. Konštatoval, že žalobkyni začala plynúť premlčacia lehota odo dňa 17.7.2015 vzhľadom ku skutočnosti, že od 17.7.2015 (uhradením istiny vo výške 1 000 eur) mala vedomosť o bezdôvodnom obohatení, nakoľko uhrádzala žalovanému sumy nad rámec istiny, ktorým sa hradili úroky a poplatky; rovnako sú premlčané aj ostatné splátky. S poukazom na zásadu, že vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou neznalosť práva neospravedlňuje, mal za to, že vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje požadované údaje je potrebné viazať na strane žalobkyne k okamihu podpisu zmluvy, pričom žalobkyňa sa reálne dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila sumu nad rámec istiny. V tejto súvislosti odkázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/67/2011 a 5Cdo/121/2009. Zároveň poukázal na záver vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/67/2011, že oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom nie je relevantné kedy sa dozvedel o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia; k rovnakým právnym záverom dospel Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/121/2009 a sp.zn. 3Cdo/169/2017 a tiež Okresný súd Bratislava I v rozhodnutí sp.zn. 7C/195/2012 a Krajský súd v Trenčíne v rozhodnutí sp.zn. 5Co/351/2016. V tejto súvislosti odkázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/67/2011 a na názor Krajského súdu v Nitre vyslovenom v obdobnej právnej veci vedenej pod sp.zn. 6Co/562/2015 a názor Krajského súdu v Trenčíne v rozhodnutí sp.zn. 17Co/372/2015. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo/9/2012 a uprednostneniu princípu ochrany spotrebiteľa pred princípom „vigilantibus iura scripta sunt“ uviedol, že ak druhá strana účinne vzniesla námietku premlčania, nemožno ani v prípade

spotrebiteľa pripustiť odlišnú interpretáciu ustanovení zákona o plynutí subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti upriamil pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/169/2017, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že v rozhodnutí sp.zn. 6MCdo/9/2012 bol zohľadnený princíp ochrany spotrebiteľa v súvislosti s riešením procesnej otázky a nešlo o riešenie hmotnoprávnej otázky. Na základe uvedeného mal za to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn., 6MCdo/9/2012 nemožno aplikovať na prejednávajúcu vec. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nedôvodné a v rozpore s ustálenou judikatúrou a žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne.

4. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného vyjadrila v podaní doručenom súdu dňa 9.7.2018, v ktorom uviedla, že pokiaľ ide o námietku premlčania, uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/169/2017 (napadnutým ústavnou sťažnosťou) nebolo rozhodované vo veci (a nespĺňa pojmové znaky judikátu), najvyšší súd neposudzoval podrobne skutkový a právny stav veci, ale iba dovolací dôvod, pričom sa v krátkosti vyjadril aj k posúdeniu začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby („Pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“, teda nie posúdenie jeho kvalifikácie“). Najvyšší súd zároveň odkázal na rozsudok NS SR, sp.zn. 5Cdo/121/2009, kde bola rozoberaná vec s takmer zhodnou skutkovou situáciou ako v prejednávanej veci, keď zmluvné strany uzatvorili zmluvu, ktorá mala vady a bolo ustálené, že o tom, že na strane žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu užívaním nehnuteľností bez právneho dôvodu, došlo najneskôr dňom právoplatnosti rozsudku súdu, ktorým bola vyslovená neplatnosť kúpnej zmluvy, týkajúcej sa užívaných nehnuteľností. V súvislosti s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Cdo/67/2011 uviedla, že v predmetnom konaní sa riešila odlišná právna otázka na podklade odlišného skutkového stavu a odlišnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia ako v prejednávanej veci. Považovala za nesporné, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. musela mať vedomosť o tom, že na jeho strane dochádza k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobkyne, nakoľko v priebehu posledných rokov bolo opätovne judikované všetkými súdmi používanie neprijateľných zmluvných podmienok zo strany žalovaného a jeho konanie viedlo až k upozorneniu Európskej komisie vo vzťahu k Slovenskej republike na riešenie ochrany spotrebiteľov v otázke zneužívania veriteľských práv touto spoločnosťou a k rozhodnutiu Národnej banky Slovenska. S prihliadnutím na uvedené mala za to, že nie je možné prihliadať na uplatnenú námietku premlčania, nakoľko predstavuje výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Vyjadril názor, že pokiaľ žalobkyňa mohla a mala vedieť o absencii podstatných náležitostí zmluvy už v čase jej uzavretia, je možné rovnakú vedomosť prezumovať aj na strane žalovaného. Vывodil, že ak žalovaný ako podnikateľ mal túto vedomosť, je možné usudzovať, že akékoľvek plnenie získané nad rámec istiny predstavuje úmyselne získané bezdôvodné obohatenie, a v danom prípade je potrebné vychádzať z desaťročnej premlčacej doby. Vo vzťahu k posúdeniu existencie skutočnej vedomosti týkajúcej sa počiatku behu premlčacej doby uviedla, že v prípade subjektívnej premlčacej doby je jej začiatok viazaný na skutočnú vedomosť žalobcu o tom, že došlo k bezdôvodnému premlčaniu, pričom nie je možné len predpokladať, že by žalobca mohol skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa to mohol dozvedieť alebo mal dozvedieť, ak by vynaložil potrebnú starostlivosť. Ďalej poukázala na to, že ak mala získať skutočnú vedomosť o bezdôvodnom obohatení, musela by poznať nasledovné skutočnosti: existencia zmluvy, rozsah povinností vyplývajúcich jej zo zmluvy a samotné plnenie zo zmluvy na účet žalovaného a skutočnosť, že zmluva o úvere je vadná a preto sa na ňu vzťahuje zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Podľa jej názoru bez toho, aby ktokoľvek vedel, že na zmluvu o úvere sa vzťahuje táto fikcia, by nebolo možné v žiadnom prípade hovoriť o skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení. Vo vzťahu ku skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia uviedla, že v danom prípade na začiatku existoval právny dôvod plnenia, ktorým je samotná písomná zmluva o úvere, preto nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení získanom bez právneho dôvodu a malo by sa na neho nazerať ako na bezdôvodné obohatenie plnením z neplatného právneho úkonu. Poukázala aj na povinnosť prihliadať na spotrebiteľský charakter získaného bezdôvodného obohatenia s odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých bolo vyslovené, že zásada *vigilantibus iura scripta sunt* (neznalosť práva neospravedlňuje) v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana spotrebiteľa. Na základe uvedeného žiadala, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

5. Žalovaný reagoval podaním zo dňa 25.7.2018, v ktorom zopakoval svoju argumentáciu, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon.

6. V podaní doručenom súdu dňa 3.9.2018 žalobkyňa uviedla, že na to, aby nastala fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nie je okrem zákonom stanovených podmienok potrebná žiadna ďalšia právna

skutočnosť, pričom posúdenie platnosti zmluvy o úvere v časti úroku a poplatkov bolo prejudiciálnou otázkou, ktorou sa súd prvej inštancie zaoberal vo svojom rozhodnutí. Tvrdenia žalovaného považovala za subjektívne a účelové.

7. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

8. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods.2 C.s.p.).

9. K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

10. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia 968 eur spolu s úrokom z omeškania titulom vydania bezdôvodného obohatenia vo výške, v ktorej preplatila istinu úveru poskytnutého žalovaným na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej dňa 23.12.2014. Vydanie bezdôvodného obohatenia odvíjala od skutočnosti, že daný úver je bezúročný a bezpoplatkový, keďže neobsahuje náležitosti stanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný v časti istiny vo výške 640 eur vzniesol námietku premlčania.

11. Podľa § 53 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

12. Podľa § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (účinného ku dňu podpisu zmluvy) poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y),
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,
- e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne finančnými prostriedkami v hotovosti.

13. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

14. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

15. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

16. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

17. Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto

sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

18. Odvolací súd v prejednávanej veci konštatuje, že súd prvej inštancie správne ustálil, že v prípade zmluvy o úvere uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným ide o spotrebiteľský zmluvný vzťah, na posúdenie ktorého je potrebné aplikovať ustanovenia na ochranu spotrebiteľa, predovšetkým §§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zákon č. 129/2010 Z.z. Na základe uvedeného potom správne podrobil predloženú zmluvu o úvere súdnemu prieskumu. Rovnako správne postupoval súd prvej inštancie, ak v dôsledku absencie zákonom stanovených náležitostí, resp. nesprávne uvedenej náležitosti (nesprávne uvedenej RPMN) v zmluve o úvere vyvodil, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov.

19. Odvolací súd však dáva do pozornosti, že v súvislosti s dojednanou výškou úrokovej sadzby súd prvej inštancie vyvodil, že toto dojednanie je v rozpore s dobrými mravmi, keďže ide o neprimeranú výšku úrokov podstatne presahujúcu úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú. Dôsledkom takéhoto dojednania v rozpore s dobrými mravmi, je jeho (absolútna) neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákonníka, ktorý záver konštatoval aj súd prvej inštancie. Odvolací súd sa však nestotožňuje so záverom prvoinštančného rozhodnutia, v zmysle ktorého ide v prípade dojednania o výške úroku o také dojednanie, ktoré možno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. V danom prípade ide totiž o zmluvu o úvere, ktorej podstatnou náležitosťou je podľa § 497 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok dlžníka okrem vrátenia peňažných prostriedkov aj zaplatenie úrokov. Nemožno potom aplikovať ust. § 41 Občianskeho zákonníka o čiastočnej neplatnosti zmluvy o úvere (v časti dohody o úroku), keďže z povahy právneho úkonu - zmluvy o úvere nevyplýva, že časť dojednania o úrokoch možno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Je preto potrebné ustáliť, že zmluva o úvere dojednaná medzi sporovými stranami je neplatná ako celok. Nesprávny je potom aj záver súdu prvej inštancie, že dojednanie o výške úroku pre rozpor s dobrými mravmi je neplatné, t.j. ako by v zmluve úroková sadzba nebola uvedená, v dôsledku čoho sa úver považuje za bezpoplatkový a bezúročný.

20. Obsahom odvolania bola argumentácia žalovaného, že v danom prípade nenastala žiadna zo zákonom stanovených foriem bezdôvodného obohatenia a že nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v rozsahu 640 eur. Je potrebné konštatovať, že žalovaný v podanom odvolaní nijakým spôsobom nenamietal závery súdu prvej inštancie o dojednaní úroku v rozpore s dobrými mravmi ani o nesprávne uvedenej RPMN v zmluve o úvere.

21. V kontexte vyššie uvedeného právneho záveru odvolacieho súdu o absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere je irelevantná argumentácia žalovaného, že v danom prípade nenastala žiadna zo zákonom stanovených foriem bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že pri posúdení nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj pri posúdení námietky premlčania vznesenej žalovaným bolo potrebné dať prednosť vyvodu k absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere pred vyvedením jej bezúročnosti a bezpoplatkovosti (ktorej dôsledkom síce je vznik bezdôvodného obohatenia, ale nie neplatnosť zmluvy ako celku). Žalovaná tak v dôsledku absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere mala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle §§ 451, 456, 457 Občianskeho zákonníka.

22. Ďalšou podstatnou otázkou, ktorú bolo potrebné v spore vyriešiť, bola otázka premlčania nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. S ohľadom na skutkovú podstatu uplatňovaného bezdôvodného obohatenia, na ktorú je potrebné prednostne prihliadať, t.j. majetkový prospech, ktorý vznikol z absolútne neplatného právneho úkonu, a to v dôsledku dojednania úroku v rozpore s dobrými mravmi (teda nie bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo ex lege porušením konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere s následkom bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru), je nutné posúdiť aj námietku premlčania, a to predovšetkým začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby. Vychádzajúc z konštantnej judikatúry v otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pri vydaní bezdôvodného obohatenia je potrebné uviesť, že v prípade subjektívnej premlčacej doby je jej začiatok viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila. Slová „keď sa oprávnený dozvie“ je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa to mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. V danom prípade potom možno prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa dozvedela o

tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného v rámci konzultácie u spoločnosti nebud' dlžník, s.r.o. na základe plnej moci udelennej dňa 16.12.2016. Subjektívna premlčacia doba tak začala plynúť dňom, keď sa skutočne dozvedela okolnosti, z ktorých možno bezdôvodné obohatenie vyvodit', t.j. dňa 16.12.2016 a uplynula dňa 16.12.2018. Rovnako správne prvoinštančný súd ustálil začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby, keď konštatoval, že objektívna premlčacia doba začala plynúť odo dňa, keď žalovaný prvýkrát prijal plnenie prevyšujúce reálne poskytnutý úver 1 000 eur, t.j. od úhrady siedmej splátky dňa 17.7.2015, ktorá by uplynula dňa 17.7.2018 - 18.12.2015 (posledná splátka).

23. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, na základe ktorého vyvodil, že v danom prípade ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie. V tomto smere je potrebné poukázať na to, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení týchto subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel tohto subjektu (veriteľa). Preto je v jednotlivých prípadoch nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. V prípade, ak takýto subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou (z rozhodnutia NS SR, sp. zn. 1 Cdo 238/2017). Odvolací súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že žalobkyňa v konaní nepreukázala úmysel žalovaného získať majetkový prospech na jej úkor.

24. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani argumentáciu žalobkyne o uplatnení námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúce sa tejto právnej otázky. Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky „vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby.“ (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.4.2011 sp. zn. II. ÚS 176/2011). Tiež konštatoval cit. „Uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecnosti potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi. Ak účastník konania, voči ktorému sa táto námietka uplatnila, chce vylúčiť účinky tejto námietky pre rozpor s dobrými mravmi, mal by v zásade tento rozpor v konaní uplatniť a tento rozpor aj náležite preukázať.“ (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.9.2013 sp. zn. IV. ÚS 542/2013).

25. Odvolací súd konštatuje, že v danej veci neboli preukázané zo strany žalobkyne také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodzovať, že vznesenie námietky premlčania žalovaným je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi. V konaní totiž nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom zavinil márne uplynutie premlčacej doby alebo jej neuplatnenie žalobkyňou. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Národnej banky Slovenska zo dňa 23.11.2015, ktoré bolo potvrdené rozhodnutím Bankovej rady Národnej banky Slovenska zo dňa 7.6.2016 a týkalo sa nekalej obchodnej praxe žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, uvedené nemôže byť dôvodom pre konštatovanie uplatnenia námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi a ani nepreukazuje úmysel žalovaného sa bezdôvodne obohatiť, odhliadnuc od skutočnosti, že uvedené rozhodnutie bolo vydané takmer rok po uzavretí spotrebiteľskej zmluvy medzi žalobkyňou a žalovaným. Následkom tohto porušenia povinností žalovaným je konštatovanie súdu, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

26. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa (vrátane správneho výroku o trovách konania) podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne a právne správny potvrdil.

27. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p. a v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal proti neúspešnému žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).